

دانشان خُدو سردار

نگارش: مهرداد سلیمانی

تصحیح، تعلیق، تخریص:

علی کریمیان

عباسعلی هوشمند زیارت

انتشارات شیلان

۱۳۹۵

فهرست‌نویسی پیش 4:1-4:4 ملی جمهوری اسلامی ایران

عبر ششامیه:

عنوان و نام پدید آورنده:

سایمانی، محمد ۱۲۷۸

داستان خدمت سر دار / به قلم محمد...

فصحیح و تحشیہ: علی، کریم، عباس، شمس الدین

نویسنده: محمد سلیمان

به تصحیح علی کریمیان، عباسعلی هوشمند زیاده

شیراز: انتشارات شیلان

۴۳۲ ص. مصور

۷۵۰,۰۰۰ ریال ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۸۹-۷-۶

مجله دوازدهم - ۱۳۳۰

کریمیان، علی، ۱۳۴۲ - مصحف.

هوشمند زیارت، عباسعلی، ۱۳۲۶ - مصحح.

DSR ۱۴۷۴۴ ۲/م/ ۱۳۸۸ ۸ سن

900/502-91

19005A

عشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

ضعیفه ستان بسم

10

2000

۱۰۰

دستور العمل

دومندى ۱۹۹۱

وہاں کے لوگ کہتے ہیں کہ یہاں سے

انتشارات شیلان

دانشیار موسس و سردار

نگارش: محمد سلیمانی

ناشر: انتشارات شیلان

مصححان: علی کریمی‌ان، محمد سلیمانی، شوشا، یاروت

حروف چینی: الهام حاتم، حکیمرا

طراحی جلد: عاطفه انوری

صفحه آرایی: بیژن نجمی - زهرا هدایتی

چاپ اول: بهار ۱۳۹۰ / شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۸۹-۷-۶

بها: ۷۵۰,۰۰۰ ریال

نشانی:

خراسان شمالی، شیروان، خیابان حامی جنوبی، مجتمع

تجاری پردیس، انتشارات شیلان

تلفن: ۰۹۱۵۱۸۱۳۱۴۴

۰۲۵۱-۹۹۳۳۶

تلفن همراه مصحح: ۰۹۱۲۶۷۱۲۳۳۷

پست الکترونیک: Ali_karimiyan_2011@yahoo.com

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۱۳	زندگینامه مولف
۱۷	زندگی نامه خُدو سردار
۵۷	فصل اول: نخستین ملاقات
۶۹	فصل دوم: زندگانی خُدو سردار
۸۳	فصل سوم: افکار پریشان
۹۱	فصل چهارم: خُدو سردار
۱۰۱	فصل پنجم: تفنگ پولی
۱۰۹	فصل ششم: خواستگاری
۱۱۹	فصل هفتم: یاس و امید
۱۲۵	فصل هشتم: موافقت
۱۳۱	فصل نهم: گلیان
۱۳۷	فصل دهم: مژده
۱۴۱	فصل یازدهم: برویسی
۱۵۱	فصل دوازدهم: دادخواهی
۱۵۷	فصل سیزدهم: انتقام
۱۶۱	فصل چهاردهم: تصمیم قطعی

۱۶۷	فصل پانزدهم: کربلایی هاجر
۱۷۹	فصل شانزدهم: داروغه
۱۸۵	فصل هفدهم: رسیدن قاصد
۱۹۳	فصل هجدهم: مکان مخوف
۱۹۹	فصل نوزدهم: رسول نامه دعوت
۲۰۷	فصل بیستم: افسانه
۲۱۳	فصل بیست و یکم: شکارگاه
۲۱۹	فصل بیست و دوم: تفریز
۲۲۹	فصل بیست و سوم: رسیدن به شهر افرا
۲۳۷	فصل بیست و چهارم: وزارت یک
۲۴۵	فصل بیست و پنجم: همین دختر زرین باج است
۲۵۳	فصل بیست و ششم: وصال
۲۶۱	فصل بیست و هفتم: رفتن و نرفتن
۲۶۹	فصل بیست و هشتم: خواستگار تازه
۲۷۷	فصل بیست و نهم: مهاجرت
۲۸۳	فصل سی ام: زندانی
۲۹۱	فصل سی و یکم: دیدار
۳۰۳	فصل سی و دوم: خیراندیشان
۳۰۹	فصل سی و سوم: فرج الله خان
۳۱۵	فصل سی و چهارم: عقد بی سرو صدا
۳۲۵	فصل سی و پنجم: فرار سیدن شادی
۳۳۱	فصل سی و ششم: اتباع خدو
۳۴۵	ضمائم
۳۵۵	نمایه

پیش‌گفتار

وقایع و رویدادها، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و تاریخی هر ملت، نقش برجسته‌ای در شکل‌گیری آینده آن دارند. این تحولات هم در ساختار شخصیت یکایک افراد و هم در تکامل و تحول روح کلی جامعه آنان ایفای نقش می‌کند. حقیقت این است که همواره در نقل و تحلیل وقایع اجتماعی به دلیل اختلاف در برداشت‌ها و یا برخی اغراض و تمایلات، تغییرات، ترفیفات و اشتباهاتی روی می‌دهد و این امر با گذشت زمان و دور شدن از تاریخ رویداد - حادثه عمیق‌تر و جدی‌تر می‌گردد. اما جای بسی خوشوقتی است که به مدد بسط و توسعه مدارک فرهنگی در چند دهه اخیر تاریخ‌نویسی از تحولی کمی و کیفی قابل توجهی برخوردار شده است و انگیزه مورخان از پرداختن به تاریخ و روش بررسی موضوعات تاریخی دگرگونی اساسی یافته است و دیگر تاریخ‌نویسی تنها وقایع‌نگاری تلقی نمی‌شود. این نوع نگاری صرف و خاطرات سینه به سینه جای خود را به تجزیه و تحلیل و بررسی علل و عوامل بروز یک حادثه داده است و مورخان به جای نگارش تاریخ‌های عمومی و کلی‌نگری، گرایش به بررسی موشکافانه و دقیق یک پدیده خاص تاریخی در محدوده مکانی یا برهه زمانی مشخص داده‌اند.

این تغییر و تحول موجب شده تا منابع و مآخذ مورد احتیاج مورخ نیز تغییر یافته و نیاز به استفاده از نسخه‌های خطی نادر و اسناد و مدارک نویافته مطرح شود. از سوی دیگر پیدایش نظام بروکراسی که به واسطه فلسفه وجودی خود (و بوجود

آمدن تشکیلات دولتی حفظ و نگهداری اسناد و مدارک را موجب می‌گشت (سبب شد تا امکان استفاده از نسخه‌های خطی و اسناد از گذشته بیشتر شود. وجود آن نیاز و فراهم آمدن این امکانات سبب شد تا تحقیقات تاریخی بطور روزافزون به اسناد و مدارک وابسته شوند).

تحول دیگر در زمینه تاریخ‌نویسی گرایش به بررسی و مطالعه جزئی‌نگری و توجه به مطالعات تاریخ محلی و زندگی عامه مردم - این فراموش شدگان همیشه تاریخ و جنبه‌های ناگفته و مکتوم از اوضاع و احوال آنان است - در حالی که در گذشته عمدتاً «تاریخ نگاری پیرامون شخصیت‌ها و اعمال و کردار آنان صورت می‌گرفت، مطالعه و تحقیق در زمینه مصائب و مشکلات نسل‌های پیشین و شیوه زیست و مشکلات نسل‌های بعدی و یک واقعه برای توده مردم به تدریج جای خود را در مطالعات تاریخی گشود.

از جمله موضوعات مهمی که از نظر محققین ژرف نگر تاریخ معاصر بدور مانده بود موضوع شورش خدو یا خدو در دست سردار است و قبل از تالیف «حرکت تاریخی کرد به خراسان» کمتر کسی به بررسی ابعاد تاریخی و شخصیت خدو سردار پرداخته بود و تنها در افواه مطالبی از محیط زندگی و دوران فعالیت وی نقل قول می‌گردید که اغلب به میل راویان تعریف و تعبیری گردید. اما در بخش نخست زندگینامه یا دوران کودکی و محیط تربیتی خدو دردی ما حد ما که در ستمایه بخش اول قراردادده و بهره‌جستیم و در بخش‌های بعد سرگذشت با استفاده از اسناد، کتاب‌ها، بخصوص خاطرات مرحوم محمد سلیمانی به تدوین شورش وی و در برداش (قلیچ‌خان و محمودخان) که قبل از او گردنکشی کرده و بدار مجازات سپرده شده پرداخته شده. شورش خدو دردی از سال ۱۲۹۶ شمسی / ۱۳۳۵ قمری تا ۷ تیر ماه ۱۳۰۰ شمسی که بدست کلنل محمد تقی خان پسیان - حکومت و فرمانده زاندارمری خراسان - بدار مجازات سپرده شد با مساعدت و دستیاری مالی و تسلیحاتی روسیه ادامه داشت. مرحوم سلیمانی شورش خدو سردار را با داستان دو عاشق با قلمی شیوا در آمیخته و با طبعی ظریف برشته تحریر درآوردند که امیدواریم مقبول طبع دانش پژوهان فرهیخته قرار گیرد.

در پایان بر خود فرض می‌دانیم از کلیه کسانی که در فراهم آوری، تهیه و تنظیم، تصحیح این مجموعه با ما همکاری داشتند تشکر و قدردانی شود.

حاج غلامرضا علی پناه

حاج علی علی پناه

بدین مظلوم برخوارم می دانیم از خانواده محترم مرحوم محمد سلیمانی و حبیب الله اسماعیل پناه شیراز که این نسخه بی نظیر را در اختیار ما گذاشتند تشکر نمایم. جا دارد از دوستان فرهنگ درست و همشهری های محترم آقایان: حاج علی اصغر سلیمانی صفریور، برادران: حاج علی و حاج غلامرضا علی پناه که با مساعدت مالی امکان چاپ این اثر را فراهم نمودند، پاسگزاری کنیم.

و همچنین از مسئول محترم انتشارات نیلا، شیروان سرکار خانم جمیله کریمیان و جناب آقای ایرج کریمی مدیریت انتشارات به جهت فراهم آوردن تسهیلات چاپ این مجموعه؛ آقای بیژن نجمی برای طراحی، و جناب آقای امیر مقدم که قبول زحمت فرموده و این مجموعه را حرفه ای فرمودند سپاسگزار و قدردانی می نمایم.

این اثر به همت جناب آقای محمدرضا رزاقی تبریزی در چاپخانه طاهر شهرستان قم به زیور طبع آراسته گردیده که بر خود لازم می دانیم از ایشان و همکارانش در لیتوگرافی و چاپخانه نامبرده تشکر نمایم.

افزون براین که تنظیم و بخصوص تدوین اعلام و مقابله متن بدون همکاری و همیاری صبورانه سرکارخانم «الهام حاتمی باجگیران» مقدور نبود از ایشان نیز صمیمانه سپاسگزاریم.

علی کریمیان و عباسعلی هوشمند

۸ / آبان ماه ۱۳۸۸ ش.